

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De sacrilegio. Quæstio 99.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

De sacrilegio, in quatuor articulos diuisa.

Deinde considerandum est de vitijs ad irreligiositatem pertinentibus, quibus, rebus sacris irreuerentia exhibetur. Et primò, de sacrilegio. Secundo, de simonia.

¶ Circa primum quærentur quatuor.

¶ Primo, quid sit sacrilegium.

¶ Secundo, utrum sit speciale peccatum?

¶ Tertio, de speciebus sacrilegij.

¶ Quarto, de pœna sacrilegij.

ARTIC. I.

Utrum sacrilegium sit sacra rei violatio?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd sacrilegium non sit sacra rei violatio. Dicitur enim decimasextima * quæstione quarta, Committunt sacrilegium qui de Principis iudicio disputant: dubitantes an is dignus sit honore, quem Princeps elegerit. Sed hoc ad nullam rem sacram pertinere videtur. Ergo sacrilegium non importat sacra rei violationem.

§ 25
infi. a. 2.
ad 3. c.
q. 154. a.
10. ad 3.
* 17. q. 4.
c. si quis
suadente
17. q. 4. c.
constituis
in med.

¶ 2 Præterea, ibidem ¶ subditur, quòd si quis permiserit Iudæos officia publica exercere, velut in sacrilegum excommunicatio proferatur. Sed officia publica non videntur ad aliquod sacrum pertinere, Ergo videtur, quòd sacrilegium non importet violationem alicuius sacri.

¶ 3 Præterea, Maior est virtus Dei, quam virtus hominis. Sed res sacra à Deo sanctitatem obtinent. Ergo non possunt per homines violari. Et ita sacrilegium non videtur esse sacra rei violatio.

lib. 10. c.
18. incip.
Sapiens,
circa me
dium.
q. 81. a. 5.
c. 1. 2. q.
p. 1. ar. 4.

SED contra est, quod * Isidorus dicit in lib. Etymolog quòd sacrilegus dicitur ab eo, quòd sacra legit, id est furatur.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut ex supra dictis ¶ patet, sacrum dicitur aliquid ex eo quòd ad ad diuinum cultum ordinatur. Sicut autem ex eo,

H h 4 quòd

quod aliquid ordinatur in finem bonum, sortitur rationem boni: ita etiam ex hoc, quod aliquid deputatur ad cultum Dei, efficitur quoddam diuinum: & sic ei quædam reuerentia debetur, quæ refertur in Deum. Et ideo omne illud quod ad irreuerentiam rerum sacrarum pertinet, ad iniuriam Dei pertinet, & habet sacrilegij rationem.

6.2. in fin.
30. 2.

Ad primum ergo dicendum, quod secundum Philosophum * in primo Ethicorum, bonum commune gentis, est quoddam diuinum: & ideo antiquitus rectores reipublicæ, diuini vocabantur, quasi diuinæ providentiæ ministri: secundum illud Sapient. sexto, Cum essetis ministri regni illius, non rectè iudicatis. Et sic per quamdam nominis extensionem, illud quod pertinet ad irreuerentiam Principis, scilicet disputare de eius iudicio: an oporteat eum sequi: secundum quamdam similitudinem, sacrilegium dicitur.

Ad secundum dicendum, quod populus Christianus per fidem & sacramenta Christi sanctificatus est: secundum illud primæ ad Corinthios sexto, Sed abluti estis, sed sanctificati estis. Et ideo 1. Petr. 2. dicitur, Vos estis gens electa, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis. Et ideo id, quod fit in iniuriam populi Christiani, scilicet quod infideles ei præfiantur, pertinet ad irreuerentiam sacræ rei. Unde rationabiliter sacrilegium dicitur.

6.5. parū
ante me-
dium, 10.
S

Ad tertium dicendum, quod violatio hic large dicitur quæcumque irreuerentia vel exonoratio. Sicut autem honor est in honorante, non autem in eo qui honoratur, ut dicitur in * primo Ethicorum; ita etiam irreuerentia est in eo qui irreuerenter se habet, quamuis etiam nihil noceat ei, cui irreuerentiam exhibet. Quantum ergo est in ipso, rem sacræ violat, licet illa in se non violetur.

Utrum sacrilegium sit peccatum speciale? 526

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod sacrilegium non sit peccatum speciale. Dicitur enim* 17 q. 4. c. 17. q. 4. Committunt sacrilegium qui in diuina legis sanctitatem aut nesciendo committunt, aut negligendo violant & offendunt. Sed hoc fit per omne peccatum. Nam peccatum est dictum, vel factum, vel concupitum contra legem Dei: vt † August dicit 22. contra Faustum. Ergo sacrilegium est generale peccatum. *17 q. 4. c. Si quis suadente a med.*

¶ 2 Præterea, Nullum speciale peccatum continetur sub diuersis generibus peccatorum. Sed sacrilegium sub diuersis generibus peccatorum continetur: puta sub homicidio, si quis sacerdotem occidat: sub luxuria, si quis Virginem sacratam violet, vel quâcumque mulierem in loco sacro: sub furto, si quis rem sacram furatus fuerit. Ergo sacrilegium non est speciale peccatum. *1. 22 c. 27 in princ. 10. 6.*

¶ 3 Præterea, Omne speciale peccatum inuenitur distinctum ab alijs peccatis, vt de iniustitia speciali* Philosophus dicit in quinto Ethicorum. Sed sacrilegium non videtur inueniri absque alijs peccatis, sed quandoque coniungitur furto, quandoque homicidio, vt* dictum est. Non ergo est speciale peccatum. *lib. 5. c. 2. 10. 5. arg. 2. huius art.*

SED contra est, quod opponitur speciali virtuti, scilicet religioni, ad quam pertinet reuereri Deum & diuina. Ergo sacrilegium est speciale peccatum.

RESPONDEO dicendum, quod ubicumque inuenitur specialis ratio deformitatis, ibi necesse est quod sit speciale peccatum: quia species cuiuslibet rei præcipue attenditur secundum rationem formalem ipsius, non autem secundum materiam, vel subiectum. In sacrilegio autem inuenitur specialis ratio deformitatis, qua scilicet violatur res sacra per aliquam irreuerentiam. Et ideo est speciale peccatum, & opponitur religioni. Sicut enim* Damascenus dicit in quarto libro, Purpura, regale indumentum facta, hono. *1. 4. ort. f. dei, cap 3. cir. m. d.*

honoratur & glorificatur : & si quis hanc perforauerit , morte damnatur , quasi contra regem agens . Ita etiam si quis rem sacram violat , ex hoc ipso contra Dei reuerentiam agit : & sic per irreligiositatem peccat .

Ad primum ergo dicendum , quòd illi dicuntur sacrilegium in diuinæ legis sanctitatem committere , qui legem Dei impugnant : sicut hæretici & blasphemus , qui ex hoc quòd Deo non credunt , incurrunt infidelitatis peccatum ; ex hoc verò quòd diuinæ legis verba peruertunt , sacrilegium incurrunt .

Ad secundum dicendum , quòd nihil prohibet vnâ specialem rationem peccati in pluribus peccatorum generibus inueniri , secundum quod diuersa peccata ad finem vnus peccati ordinantur : prout etiam in virtutibus apparet , quibus imperatur ab vna virtute . Et hoc modo quocumque genere peccati aliquis faciat contra reuerentiam debitam sacris rebus , sacrilegium formaliter committit , licet materialiter sint ibi diuersa genera peccatorum .

Ad tertium dicendum , quòd sacrilegium interdum inuenitur separatum ab alijs peccatis , eo quòd actus non habet aliam deformitatem , nisi quia res sacra violatur : puta , si quis iudex capiat aliquem de loco sacro , quem in alijs locis licite capere posset .

ARTIC. III.

Utrum Species sacrilegij distinguantur secundum res sacras ?

§ 27
inf 9. 154
ar. 10. ad
tertium .

AD tertium sic proceditur . Videtur , quòd species sacrilegij non distinguantur secundum res sacras . Materialis enim diuersitas non diuersificat speciem , si sit eadem ratio formalis . Sed in violatione quarumcumque rerum sacrarum , videtur esse eadem ratio formalis peccati , & quòd non sit diuersitas nisi materialis . Ergo per hoc non diuersificantur sacrilegij species .

¶ 2 Præterea , Non videtur esse possibile , quòd aliqua sint eiusdem speciei , & cum hoc differant specie .

est. Sed homicidium, & furtum, & illicitus concubitus, sunt diuersæ species peccatorum. Ergo non possunt conuenire in vna specie sacrilegij. Et ita videtur, quòd sacrilegij species distinguantur secundum diuersas species aliorum peccatorum, & non secundum diuersitatem rerum sacrarum.

¶ 3 Præterea, Inter res sacras connumerantur etiã personæ sacræ. Si ergo vna species sacrilegij esset, quæ violatur persona sacra, sequeretur quòd omne peccatum quod persona sacra committeret, esset sacrilegium: quia per quodlibet peccatum violatur persona peccantis. Non ergo species sacrilegij accipiuntur secundum res sacras.

SED contra est, quòd actus & habitus distinguuntur secundum obiecta. Sed res sacra est obiectum sacrilegij, vt * dictum est. Ergo species sacrilegij distinguuntur secundum differentiam rerum sacrarum.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut * dictum est, peccatum sacrilegij in hoc consistit, quòd aliquis irreuerenter se habet ad rem sacram. Debetur autem reuerentia rei sacræ, ratione sanctitatis: & ideo secundum diuersam rationem sanctitatis rerum sacrarum, quibus irreuerentia exhibetur, necesse est quòd sacrilegij species distinguantur. Tanto enim sacrilegium est grauius, quanto res sacra in quam peccatur, maiorem obtinet sanctitatem. Attribuitur autem sanctitas & personis sacræ, id est, diuino cultui dedicatis, & locis sacræ, & rebus quibusdam alijs sacræ. Sanctitas autem loci ordinatur ad sanctitatem hominis qui in loco sacro cultum Deo exhibet. Dicitur enim secundo Machabeorum quinto, Non propter locum gentem, sed propter gentem locum Deus elegit. Et ideo grauius peccatum est sacrilegium, quo peccatur contra personam sacram, quàm quo peccatur contra locum sacrum. Sunt tamen in vtraque sacrilegij specie diuersi gradus, secundum differentiam personarum & locorum sacrarum. Similiter etiam & tertia species sacrilegij, quæ circa alias res sacras committi-

ar. 1. huius
ius q.
ar. 1. huius
ius q.

mittitur, diuersos habet gradus secundum differen-
tiam rerum sacrarum. Inter quos summum locum
obtinent ipsa sacramenta, quibus homo sanctificatur;
quorum præcipuum est Eucharistiæ sacramentum,
quod continet ipsum. Et ideo sacrilegium quod con-
tra hoc sacramentum committitur, grauissimum est
inter omnia. Post sacramenta autem secundum lo-
cum tenent vasa consecrata ad sacramentorum sus-
ceptionem, & ipsæ imagines sacræ, & reliquæ
sanctorum, in quibus quodammodo ipsæ personæ san-
ctorum venerantur, & dehonorantur: deinde ea
quæ pertinent ad ornatum Ecclesiæ & ministrorum:
deinde ea quæ sunt deputata ad sustentationem mini-
strorum, siue sint mobilia, siue immobilia. Quicum-
que autem contra quodcumque prædictorum peccat,
crimen sacrilegij incurrit.

Ad primum ergo dicendum, quod non est in om-
nibus prædictis eadem ratio sanctitatis. Et ideo dif-
ferentia sacrarum rerum nõ solum est differentia ma-
terialis, sed etiam formalis.

Ad secundum dicendum, quod nihil prohibet ali-
qua duo esse secundum aliquid vnius speciei, & se-
cundum aliud diuersarum: sicut Sortes & Plato con-
ueniunt in specie animalis; differunt autem in specie
colorati, si vnus sit albus, & alius niger. Et similiter
etiam possibile est aliqua duo peccata differre specie
secundum materiales actus; conuenire autem in spe-
cie secundum vnã rationem formalem sacrilegij:

*in senten-
tia habe-
tur in e-
pitaphio
ad Eusto-
chiũ vir-
ginem a
medio il-
lius inci-
pit, Et si
cũ illa cor-
poris mei*

puta, si quis sanctimoniam violauerit verberando,
vel concubendo.

Ad tertium dicendum, quod omne peccatum quod
sacra persona committit, materialiter quidem & qua-
si per accidens est sacrilegium. Vnde Hieronymus
dicit, quod nugæ, in ore sacerdotis, sacrilegium
sunt vel blasphemia. Formaliter autem & proprie il-
lud solum peccatum sacræ personæ, sacrilegium est,
quod agitur directe contra eius sanctitatem: puta, si
virgo, Deo dicata, fornicetur. Et eadẽ ratio est in alijs.
AR.

Utrum pœna sacrilegij debeat esse pecuniaria? 528

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod pœna sacrilegij non debeat esse pecuniaria. Pœna enim pecuniaria non solet imponi pro culpa criminali. Sed sacrilegium est culpa criminalis: unde capitali sententia punitur secundum leges ciuiles. Ergo sacrilegium non debet puniri pœna pecuniaria.

¶ 2. Præterea, idem peccatum non debet duplici pœna puniri: secundum illud Nahum. 1. Non conforget duplex tribulatio. Sed pœna sacrilegij est excommunicatio: maior quidem si violentia inferatur in personam sacram, vel si aliquis incendat vel frangat Ecclesiam: minor autem in alijs sacrilegijs. Ergo non debet sacrilegium puniri pœna pecuniaria.

¶ 3. Præterea, Apostolus dicit 1. ad Theffalon. 2. Non fuimus aliquando in occasione auaritiæ. Sed hoc videtur ad occasionem auaritiæ pertinere, quod pœna pecuniaria exigatur pro violatione rei sacræ. Ergo non videtur talis pœna esse conueniens sacrilegij.

S E D contra est, quod dicitur * 17. questione quarta, Si quis contumax vel superbus fugiuium seruum de atrio Ecclesiæ per vim abstraxerit, non-gentos solidos componat. Et ibidem postea † sub-dicitur, Quisquis inuentus fuerit reus sacrilegij, tri-ginta libras examinati argenti purissimi componat.

R E S P O N D E O dicendum, quod in pœnis infligendis duo sunt consideranda. Primò quidem æqualitas, ad hoc quod pœna sit iusta: vt scilicet in quo quis peccat, per hoc torqueatur, vt dicitur Sapient. 11. Et hoc modo conueniens pœna sacrilegi, qui sacris iniuriam infert, est excommunicatio, per quam à sacris arcetur. Secundò autem consideratur utilitas. Nam pœnæ quasi medicinæ quædam infliguntur, vt his terribi homines à peccando desistant. Sacrilegus autem qui sacra non reueretur, non sufficienter videtur

17. q. 4. c.
si quis cō
sumax.
17. q. 2. c.
quisquis
inuentus.

videtur à peccando arceri per hoc, quòd sacra ei interduntur, de quibus non curat. Et ideo secundum leges humanas adhibetur capitis pœna: secundum vero Ecclesiæ statuta, quæ mortem corporalem non infligit, adhibetur pœna pecuniaria, vt saltem pœnis temporalibus homines à sacrilegijs reuocentur.

Ad primum ergo dicendum, quòd Ecclesia mortem corporalem non infligit, sed loco eius infligit excommunicationem.

Ad secundum dicendum, quòd necesse est duas pœnas adhiberi, quando per vnã non sufficienter reuocatur aliquis à peccando. Et ideo oportuit supra pœnam excommunicationis adhiberi aliquam temporalem pœnam ad coercendum homines qui spiritualia contemnunt.

Ad tertium dicendum, quòd si pecunia exigeretur absque rationabili causa, hoc videretur ad occasionem auaritiæ pertinere. Sed quando exigitur ad hominum correctionem, habet manifestam vtilitatem: & ideo non pertinet ad occasionem auaritiæ.

QVÆST. C.

De Simonia, in sex articulos diuisa.

D Hinc considerandum est de simonia.

¶ Et circa hoc quærentur sex.

- ¶ Primo, quid sit simonia.
- ¶ Secundo, vtrum liceat pro sacramentis pecuniam accipere?
- ¶ Tertio, vtrum liceat accipere pecuniam pro spiritualibus actibus.
- ¶ Quarto, vtrum liceat vendere ea quæ sunt spiritualibus annexa?
- ¶ Quinto, vtrum solum munus à manu faciat simoniacum, an etiam munus à lingua & ab obsequio?
- ¶ Sexto, de pœna simoniaci.